

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ № 1

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Галузь знань	<u>26 Цивільна безпека</u>
Спеціальність	<u>262 Правоохоронна діяльність</u>
Освітній рівень	<u>третій освітньо-науковий</u>
Освітньо-наукова програма	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Шифр за ОНП	<u>ОК 1</u>

Мова навчання українська

Розробник:

КОНОНЕНКО Тетяна, професорка кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1,
докторка філософських наук, професорка

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №1 ДонДУВС
Протокол № 1 від 17 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри

Анжела ГЕЛЬБАК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
«Правоохоронна діяльність»

Гарант ОНП

Тетяна ПОНОМАРЬОВА

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	заочна форма навчання
Мова навчання:	українська
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова
Кількість кредитів:	4
Загальна кількість годин:	120
Модулів:	1
Змістових модулів:	1
Рік підготовки:	1-й
Семестр:	1-й
Лекції:	6 годин
Семінарські:	8 годин
Практичні:	—
Самостійна робота:	106 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:13

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих, інтегрованих у європейський та міжнародний науково-освітній простір фахівців, здатних розв'язувати комплексні теоретико-прикладні проблеми у галузі правоохоронної діяльності, здійснювати на інноваційних засадах науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та практичну діяльність у правоохоронних органах, використовувати методологію наукової діяльності, проводити оригінальні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення та можуть бути впроваджені в діяльність правоохоронних органів, які мають володіти теоретичними знаннями, практичними вміннями та навичками зіставлення ідей, концепцій, аналізу наукового тексту, застосування філософських методів для вирішення різноманітних пізнавальних, дослідницьких і практичних завдань.

Завдання: вивчення основних тенденцій історичного розвитку науки, аналіз світоглядних і методологічних проблем сучасного етапу; розкриття змісту основних понять філософії науки; обґрунтування власної світоглядної та наукової позиції; вивчення етичних принципів сучасної наукової спільноти.

Навчальна дисципліна «Філософія науки» спрямована на досягнення таких компетентностей:

ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми діяльності правоохоронних органів як частини сектору безпеки і оборони України, що передбачає розширення, глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних наукових знань, а також впроваджувати отримані наукові результати у правоохоронну практику
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, формування власної філософської позиції, системного наукового та загального культурного світогляду, який включає професійну та академічну етику
ЗК 2	Здатність до філософсько-теоретичного осмислення загальних принципів і законів розвитку держави та суспільства, розуміння ідеологічних та практичних засад, а також сучасних векторів розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації та євроінтеграції
ЗК 4	Здатність застосовувати емпіричні та теоретичні методи пізнання складних явищ суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми із вирішенням завдань правоохоронної та наукової діяльності
ЗК 9	Здатність до професійно-особистісного саморозвитку та самовдосконалення

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни: вихідна.

Постреквізити навчальної дисципліни: «Академічне мовлення та академічна доброчесність», «Методика викладання навчальних дисциплін», «Методологія наукового дослідження у правоохоронній сфері».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання				
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 7	ПРН 9
Знати специфіку наукового світогляду	+	+	+	+	+
Знати шляхи пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформаційному суспільстві,	+	+	+	+	+

особливості та взаємозв'язки науки з сучасними етичними проблемами					
Знати умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження досягнень науки і культури	+	+	+	+	+
Вміти розуміти й аналізувати досягнення науки	+	+	+	+	+
Вміти виконувати самостійні наукові дослідження, кваліфіковано формулювати принципи наукової новизни та результати наукових досліджень	+	+	+	+	+
Вміти володіти методологією та методами пізнання, наукової діяльності	+	+	+	+	+
Вміти обґрунтовувати світоглядну та наукову позицію	+	+	+	+	+
Мати здатності вести діалог, досягати консенсусу	+	+	+	+	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Специфікум наукового пізнання та знання	12	2	–	–	–	10
Тема 2. Наука в аксіосфері особистості	18	2	–	–	–	16
Тема 3. Предмет і основні концепції філософії науки	18	2	–	–	–	16
Тема 4. Структура наукового знання	18	–	2	–	–	16
Тема 5. Проблема істини	18	–	2	–	–	16
Тема 6. Особливості сучасного етапу розвитку науки	18	–	2	–	–	16
Тема 7. Наукове дослідження в правоохоронній сфері	18	–	2			16
Усього годин	120	6	8	–	–	106

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Специфіку наукового пізнання та знання. Феномен науки. Наука як генерація нового знання, соціальний і культурний інститут. Критерії науковості. Аналітичне та синтетичне знання. Класифікація наук. Науки про природу і науки про суспільство: схожість і відмінність.

Тема 2. Наука в аксіосфері особистості. Роль науки у формуванні сучасної особистості. Вітальне й аксіологічне «Я». Феномен творчості.

Тема 3. Предмет і основні концепції філософії науки. Предмет, мета, завдання філософії науки. Декартівська і беконівська традиція у розвитку науки. Основні історичні етапи розвитку науки. Формування науки як професійної діяльності. Особливості класичної і некласичної науки. Ідеали науковості: логіко-семантичний, природничий, гуманітарний. Основні концепції філософії науки. Програма обґрунтування гуманітарних наук Вільгельма Дільтея, її значення для сучасної методології. Конвенціоналізм Анрі Пуанкаре. Герменевтична стратегія обґрунтування гуманітарного знання: Фрідріх Шлейєрмахер. Феноменологічна програма у гуманітарному пізнанні: Едмунд Гуссерль. Критичний раціоналізм Карла Поппера: проблема демаркації. Теорія і методологія науково-дослідних програм Імре Лакатоса. Наукова революція: Томас Кун. Мисленнєвий колектив: Людвік Флек. Структуралізм і постструктуралізм і ключові проблеми гуманітарного дослідження. Конструктивізм: виробництво наукового знання.

Тема 4. Структура наукового знання. Основні структурні компоненти науки. Поняття теоретичного та емпіричного. Структура теоретичного дослідження. Структура емпіричного дослідження. Ідея. Проблема. Факт. Гіпотеза. Концепція. Теорія. Наукова картина світу.

Тема 5. Проблема істини. Знання і пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Ірраціональне і раціональне пізнання. Інтуїція. Поняття та критерії істини. Верифікація. Антропологізм і раціоналізм як універсальна методологія.

Тема 6. Особливості сучасного етапу розвитку науки. Наукова традиція та наукова революція. Історична зміна типів наукової раціональності: класична та некласична наука. Основні характеристики сучасної науки. Нові стратегії наукового пошуку. Зближення ідеалів природничого та гуманітарного пізнання. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз. Проблема гуманітарного контролю. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального дослідження, проблема ідеологізації науки. Наука і мораль. Професійна етика вченого.

Тема 7. Наукове дослідження в галузі правоохоронної діяльності. Цивільна безпека як галузь знань. Теоретичні та практичні проблеми в галузі правоохоронної діяльності, які пов'язані з формуванням безпекового середовища, захистом прав і свобод особистості, розбудовою громадянського суспільства та правової держави, запобіганням злочинності, як об'єкт дослідження. Правові доктрини, концепції, цінності, принципи та методи, на яких базується реалізація правоохоронної функції інституціями держави, як предметна область дослідження. Загальнонаукові та спеціальні методи пізнання теоретичних та практичних засад правоохоронної діяльності.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік/екзамен
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії вільно володіють навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлюють свої думки, проявляють творчий підхід до виконання індивідуальних і колективних завдань;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії володіють певним обсягом

навчального матеріалу, здатні його аналізувати, але не мають достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії володіють навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіють частиною навчального матеріалу;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не володіють навчальним матеріалом, відмовляються відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення питання тесту оцінюється в 1 бал.

3. Наукове повідомлення (тези, есе) – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення наукового повідомлення;
- 1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;
- 1 бал – глибока проробка теми (наявність ґрунтовних висновків);
- 2 бали – грамотна й аргументована презентація.

Кожну оцінку викладач/викладачка повинні аргументовано мотивувати.

Самостійна робота:

19-20 балів – «5» відмінно;

15-18 балів – «4» добре;

10-14 балів – «3» задовільно;

0-9 балів – «0» незадовільно.

19-20 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю виконали завдання, надали вірне тлумачення отриманим результатам, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність та творчий підхід;

15-18 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю виконали завдання, але допустили незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність;

10-14 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії надали ідею розв'язання завдання, але у розрахунках і висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення, знають лише матеріал підручника;

0-9 балів – «0» незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не можуть виконати завдання або роблять принципові помилки, які викривлюють усе рішення.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

- 50-60 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають ґрунтовну відповідь на

питання екзаменаційного білета, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, грамотно, логічно, у повному обсязі знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, вільно володіють спеціальною термінологією, аргументовано висловлюють власну точку зору;

- 40-49 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії комплексно розв'язують питання екзаменаційного білета, демонструють системну послідовність, викладають матеріал грамотно, логічно, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, висловлюють власну точку зору, допускають 2-3 помилки у викладі матеріалу, використанні спеціальної термінології, які не впливають на зміст;

- 30-39 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії частково, не завжди грамотно, логічно викладають зміст питань, відповідь неповна, наявні неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст;

- 0-29 балів – «0» незадовільно – зміст питань не розкрито, здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не відповідають на поставлені запитання, у відповіді наявні грубі помилки у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора

		філософії надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34	F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повинні повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Філософія науки : Курс лекцій / В. Ханстантинов. Миколаїв, 2017. 188 с.
2. Філософія науки : Навчальний посібник / О. Ісакова, Н. Щербакова. Мелітополь, 2019. 227 с.
3. Філософія науки : Навчальний посібник / О. Кузь, В. Чешко. Харків, 2017. 172 с.
4. Філософія науки : Підручник / І. Добронравова, Л. Сидоренко, В. Чуйко та ін. ; за ред. І. Добронравової. Київ, 2018. 255 с.
5. Філософія сучасної науки і техніки : Підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. Львів, 2017. 364 с.

Допоміжні

1. Вітгенштейн Л. Логіко-філософський трактат. Будь-яке видання.
2. Гуссерль Е. Ідеї до чистої феноменології та феноменологічної філософії. Будь-яке видання.
3. Гуссерль Е. Картезіанські роздуми. Будь-яке видання.
4. Дільтей В. Вступ до наук про дух. Будь-яке видання.
5. Дільтей В. Побудова історичного методу в науках про дух. Будь-яке видання.
6. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Київ, 2021. 350 с.
7. Колесников О. Основи наукових досліджень. Київ, 2019. 144 с.
8. Кун Т. Структура наукових революцій. Будь-яке видання.
9. Лакатос І. Фальсифікація та методологія науково-дослідних програм. Будь-яке видання.
10. Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень. Київ, 2021. 136 с.
11. Михайличенко О. Історія науки і техніки : Навчальний посібник. Суми, 2013. 346 с.
12. Поппер К. Логіка наукового дослідження. Будь-яке видання.
13. Пуанкаре А. Наука і метод. Будь-яке видання.
14. Філософія: наука і культура : Мультидисциплінарний навчальний посібник / К. Кириленко. Київ, 2014. 216 с.

15. Флек Л. Виникнення та розвиток наукового факту. Введення в теорію стилю мислення та розумового колективу. Будь-яке видання.
16. Цехмістрова Г. Методологія та організація наукових досліджень. Київ, 2012. 352 с.
17. Шлейермахер Ф. Герменевтика. Будь-яке видання.

Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс з дисципліни.
<https://edu.dnuvs.in.ua/enrol/index.php?id=413>